

Årsrapport 2024

Regional kompetansetjeneste for lindrende behandling
«Lindring i nord»

Váidudandivššu guvllolaš gealbobálvalus

Oppsummering

Vi i «Lindring i nord» er stolte av å kunne bidra til god lindrende behandling og omsorg til pasienter og pårørende i landsdelen. I vårt arbeid prioriterer vi at det er kvalitetssikrede prosedyrer, råd og retningslinjer i palliasjon tilgjengelig for helsepersonell i både kommune- og spesialisthelsetjenesten. Spesielt *Håndbok i lindrende behandling* og våre nettsider er mye brukte både regionalt og nasjonalt. Gjennom nettverksarbeidet, kursvirksomhet og undervisning sprer vi kompetanse og implementerer verktøy både bredt og målrettet. Videre satsningsområder er å kartlegge bruken av smertepumper, implementere forhåndssamtaler, ytterligere utvikle håndboka og videreutvikle nettverksarbeidet.

Beskrivelse av kompetansetjenesten, formål, innhold og avgrensning¹

Regional kompetansetjeneste for lindrende behandling, «Lindring i nord» (LIN), er en av fire regionale kompetansetjenester i Norge. Formålet med tjenesten er å styrke kvaliteten i lindrende behandling, og bidra til at alvorlig syke og døende, og deres pårørende, får et best mulig behandlings- og omsorgstilbud uavhengig av bo- og oppholdssted.

Kompetansetjenesten er organisatorisk plassert i kreftavdelingen, klinikk for Kirurgi-, kreft- og kvinnehelse (K3K), UNN-Tromsø. Kreftavdelingen har et palliativt team, og det ble startet en enhet med to lindrende senger i jan 2024. Teamet og sengene utgjør sammen den kliniske delen av et palliativt senter. LIN utgjør FoU-delen i det palliative senteret og benevnes sammen med det kliniske palliative senteret som det regionale palliative senteret.

Hovedoppgaver

- Kompetanseheving gjennom undervisning, veiledning, informasjon og implementering av faglige råd, retningslinjer og verktøy.
- Bidra til et helhetlig organisert lindrende tilbud gjennom nettverksarbeid, gode pasientforløp og en systematisk oppbygging av det palliative tilbudet i spesialist- og kommunehelsetjenesten.
- Fagutvikling og forskning.

Målgruppen er alle typer helsepersonell som arbeider med voksne pasienter med behov for lindrende behandling i kommune- og spesialisthelsetjenesten. Det er tverrfaglige barnepalliative team ved UNN Tromsø og Nordlandssykehuset Bodø, vi har samarbeid med begge disse teamene.

LIN bidrar nasjonalt i utvikling av blant annet Nasjonalt handlingsprogram for palliasjon i kreftomsorgen, faglige råd og retningslinjer. LIN har et egeninitiert forskningsprosjekt og deltar i flere nasjonale studier. Det er 1-2 årlige digitale møter med kompetansetjenestens referansegruppe.

Kompetanseheving

LIN har faste årlige kurs og bidrar ved kompetansehevende tiltak initiert av helsepersonell i spesialist- og kommunehelsetjenesten. Vi når flest (spesial)sykepleiere og helsefagarbeidere, men også leger og annet helsepersonell.

Undervisning og kursvirksomhet

FY = fysisk oppmøte, D = digitalt. Ved digitale løsninger er deltagertall ufullstendig.

- Sykehus: UNN - 3 dagers kurs i palliasjon, leger og sykepleiere på kreftavdelingen, Øre nese hals og anestesien, FY. Helgelandssykehuset, FY

¹ [Regionalt palliativt senter - Helsedirektoratet](#)

- Kommuner: Alta, Måsøy, Tromsø, Grane
- eHelse, 6 undervisninger à 1,5 t. Vår, 8 kommuner
- Faglige innlegg ved nettverksmøter og nasjonalt nettverk
- UiT. Enkelttimer i palliasjon v/ master i kreftsykepleie, - aldring og eldreomsorg, – klinisk ernæring profesjonsstudiet i medisin i Tromsø og Hammerfest

Annet, universitet/høgskoler.

- Veiledning master i sykepleie, kreftsykepleie UiT og master profesjonsstudiet medisin UiT
- Biveileder og veileder for stipendiater kreft og palliasjon, UiT
- Sensoroppdrag ved UiT, UiB, Oslo Met, VID, Nord universitet, NTNU
- Opponent for disputas ved NTNU
- Undervisning i kommunikasjon og palliasjon og eksamenskommisjon 6 år medisin, UiT
- Fagråd delemne kreft og palliasjon medisin (5. og 6. år), UiT
- Overlege er kursleder for LIS3 kurs i etikk og kommunikasjon via RegUt
- Samarbeid mellom de fire Regionale kompetansetjenestene; årlig fellesmøte, «kodegruppe» prosedyrekoder i palliasjon, nettverksarbeid, web sider med utvikling mulig fellesinnhold, implementering av CSNAT.
- LIN er representert i samisk kompetansegruppe UNN, som er et rådgivende organ for direktøren og ressurs for de ansatte med samisk språk og kulturkompetanse.

Prosedyrer og retningslinjer

- «Lindring i nord» ønsker å ha oversikt over og være involvert i regionale prosedyrer som omhandler palliasjon slik at man sikrer at relevante prosedyrer er tilgjengelig for både helsepersonell i spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten. I desember fremmet vi derfor sak til fagsjefmøte i Helse Nord (Sak 135/2024) for å sikre at fagmiljøet i Helseforetakene (HF`ene) i Nord kjenner til vårt arbeid og derved kan nyttiggjøre våre ressurser på best mulig måte.
- Håndbok i lindrende behandling – ferdigstilt revideringsarbeid (3. utgave) som har pågått over år. Håndboka er en prosedyresamling som tar utgangspunkt i lindrende behandling ved avansert kreftsykdom, men tiltakene kan også være overførbare for andre tilstander. Håndboka er nå kun tilgjengelig i nettversjon og oppdateres fortløpende. For å gjøre håndboka enda lettere tilgjengelig og enklere å gjøre fortløpende oppdateringer i, ble den publisert i metodebok.no i oktober. Metodebok.no er en portal for metodebøker, veiledere og prosedyrer som forvaltes av de fire regionale helseforetakene.
- Veiledende konverteringstabell for opioider er revidert etter ny litteratur, gjeldende retningslinjer og forandringer i legemiddeltilgjengelighet. Den er tilgjengelig i metodebok.no i håndboka og er trykket opp i lommeformat som kan bestilles.
- CSNAT (Carer Support Needs Assessment Tool) er et internasjonalt støttetilbud til pårørende. Vi har utviklet en informasjonsbrosjyre om CSNAT for bruk i Nord-Norge. Denne kan gis til pårørende når de introduseres for tilbudet. Denne er trykket opp og kan bestilles.
- Livets siste dager – plan for lindring i livets slutfase. Undervisning og veiledning til brukersteder i Nord-Norge. Helse-Bergen har nasjonalt koordinerings ansvar.

Informasjon og veiledning

Nettsider og nyhetsbrev

Nettsiden oppdateres kontinuerlig og er svært viktig for å gjøre fagstoff og nyheter lett tilgjengelig for helsepersonell². Nyhetsbrev (2 stk.) er distribuert til kompetansenettverkene i lindrende behandling og andre ressurspersoner i regionen.

Tilskudd til kompetansehevede tiltak for lindrende behandling og omsorg ved livets slutt fra Helsedirektoratet

Sammen med Statsforvalteren i Troms og Finnmark har LIN vurdert 18 søknader om tilskudd til kompetanseheving og faglige prosjekt i kommunehelsetjenesten.

Oppfølging kommuner:

- Alle prosjektledere er kontaktet om samarbeid ev. hjelp til gjennomføring av prosjektene
- Digitalt møte med undervisning om prosjektarbeid og diskusjon om egne prosjekt, 28 deltakere fra 16 kommuner deltok.

Organisering og nettverk

- Det er fire kompetansenettverk for ressurspsykepleiere i palliasjon.
- Nettverkene er organisatorisk knyttet til de ulike helseforetakene. Med unntak av lokalemøter i Bodø driver LIN nettverkene. Vi samarbeider med Kreftforeningen, region nord, om deler av driften.
- Det er ett nettverk for de palliative sentrene i spesialisthelsetjenesten som til nå har vært driftet av LIN.

Kompetansenettverk for ressurspsykepleiere i palliasjon

Nettverksmøtene er en viktig møteplass for sykepleiere med spesielt ansvar for lindring i kommune- og spesialisthelsetjenesten. Alle sykehus og kommuner har en eller flere ressurspersoner.³ Det er utarbeidet funksjonsbeskrivelse og kompetanseplan for deltakerne i nettverkene. Det ble gjennomført to digitale introduksjonskurs for nye ressurspsykepleiere og deres nærmeste leder.

Det er to årlige møter for alle nettverkene. Av praktiske årsaker gjennomføres møtene ulikt, fysisk eller digitalt, men også som kombinasjon fysisk og digitalt. Begrensede ressurser lokalt gjør at LIN fortsatt har hovedansvar bortsett fra møtene tilknyttet Nordlandssykehuset Bodø.

VÅR	<i>Sted</i>	HØST	<i>Sted</i>
<i>Finnmarkssykehuset</i>	<i>Hammerfest L, FY, D</i>	<i>Finnmarkssykehuset</i>	<i>Tromsø m/UNN F, FY, D</i>
	<i>Kirkenes L, FY, D</i>		
<i>UNN</i>	<i>Narvik og Harstad L,</i>	<i>UNN</i>	<i>Tromsø m/Finnmarks sh. F, FY, D</i>
	<i>Tromsø L, FY og D</i>		
<i>Nordlandssykehuset</i>	<i>Bodø L, FY</i>	<i>Nordlandssykehuset</i>	<i>Bodø FY, D</i>
	<i>Vesterålen L, FY, D</i>		<i>Lofoten / Vesterålen L, D</i>
<i>Helgelandssykehuset</i>	<i>Sandnessjøen, F, FY</i>	<i>Helgelandssykehuset</i>	<i>Helgelandssykehuset F, D</i>

L= lokalt møte er knyttet de ulike sykehusene i hvert foretak, F= fellesmøte for hele foretak, delt=deltakere, komm=kommuner, D= digitalt, FY= fysisk tilstedeværelse

² www.unn.no/lin

³ www.unn.no/lin. Ressurspsykepleiere

Nettverk for palliative senter i sykehus

Det er ikke gjennomført noe møte i 2024.

Annet

Deltagelse i råd og utvalg - samarbeidspartnere

Regionalt og lokalt samarbeid

- Kompetansegruppe i UNN, spesialisthelsetjenester for den samiske befolkning, medlem
- Helse Nord, fagråd kreft, medlem
- Statsforvalteren i Troms og Finnmark, tildeling av kompetansemidler
- Kreftforeningen region nord, samt kommuner og sykehus, samarbeid nettverk

Nasjonale bidrag og samarbeid

- Revidering av *Nasjonalt handlingsprogram for palliasjon i kreftomsorgen*, overlege LIN leder for arbeidsgruppen.
- Oppfølging av Stortingsmelding 24 (2019-2020), i referansegruppe
- Arbeidsgruppen for «Etablering av spesialitet palliativ medisin» i regi av HDir, overlege deltatt og anbefaling levert.
- Kurskomite «nordisk på norsk» hvor det skal etableres 6 kurs for kompetanseområdet i palliasjon som skal overta for den nordiske kursrekken.
- «Livets siste dager», i referansegruppe.
- Samarbeid mellom de fire Regionale kompetansetjenestene; årlig fellesmøte, «kodegruppe» prosedyrekoder i palliasjon, nettverksarbeid, web sider med utvikling av felles innhold, implementering av CSNAT.

Etablering av regionalt palliativt senter UNN-Tromsø.

Januar 2024 startet sengeenhet med 2 senger på kreftavd. UNN Tromsø. På grunn av periodevis mangel på personell i det palliative senteret var sengene i drift i 10 uker i 2024.

Palliativt senter er godkjent utdanningssted for opptil 12 mnd. tjeneste. Det ble høsten 2024 sendt søknad til helsedirektoratet for å få godkjent det palliative senteret som fullverdig utdanningssted med sengeenhet for 24 mnd. tjeneste. Tre leger ved det palliative senteret ved UNN Tromsø deltar på det nordiske kurset i palliasjon. Lege og leder av LIN er veileder for disse tre kandidatene.

Forskning

Bidrag i forskning

- Hjernemetastaser, European Palliative Care Research Centre (PRC), OUS. LIN delansvar arbeidspakke 4, pårørendes erfaringer.
- PARASTOP, Sykehuset Telemark. UNN v/LIN er deltakersykehus, inkludering pågår.

Publikasjoner

Elisabet Breivik, Bente Ervik, Gabriele Kitzmüller

Ambivalent and heavy burdened wanderers on a road less travelled: a meta-ethnography on end-of-life care experiences among family caregivers in rural areas. 2024.

Lisa Heide Koteng, Kari Sand, Ingvild Paur, Asta Bye, Bente Ervik, Tora S Solheim m.fl.

Exploring the barriers to diagnosing malnutrition in patients with cancer: A study on oncologists' perspectives. 2024.

LIN deltar i:

- *European Palliative Care Research Centre (PRC)*. PRC arrangerer årlige nasjonale møter og internasjonale konferanser.
- Forskningsnettverk «*Palliasjon i primærhelsetjenesten*».

Vurdering av aktivitet 2024

LIN samarbeider med dyktige fagfolk i spesialist- og kommunehelsetjenesten i hele regionen og er en pådriver for å gi pasienter et godt palliativt tilbud der de er. Mangeårig leder Bente Ervik som var med på å starte opp og utvikle kompetansetjenesten fra årtusensskiftet gikk av med pensjon i august. Overlege Sigve Andersen, mangeårig lege ved kompetansetjenesten, ble leder for kompetansetjenesten fra august 2024.

Ny fagutviklingssykepleier startet 01.01.24. Driften ble redusert med en stilling fra august, når tidligere leder sluttet. Det har derfor satt noen utviklingsprosjekt på vent.

Vi vil spesielt framheve ferdigstillelse av en større revidering av *Håndbok i lindrende behandling*. Håndboka er nå heldigital og lagt til på plattformen metodebok.no for å optimalisere digital tilgang og for å gjøre fortløpende oppdateringer lettere. Metodebok.no er en portal for metodebøker, veiledere og prosedyrer som forvaltes av de fire regionale helseforetakene. Håndboka er fremdeles tilgjengelig på nettsiden vår via link til metodebok.no.

Vi jobber kontinuerlig med å forbedre nettsidene våre og fikk i 2024 full tilgang til selv å redigere og publisere, noe som kommunikasjonsavdelingen gjorde tidligere.

Faste kompetansehevingstiltak er gjennomført som planlagt og digitale løsninger brukes der det er hensiktsmessig.

LIN bidrar fortsatt til utviklingen av «Palliasjon UNN» med mål om å etablere av et fullverdig regionalt palliativt senter.

LIN har fortsatt en viktig rolle i utvikling av palliasjon nasjonalt og regionalt. Systematisk arbeid regionalt er sentralt, og bidrag i nasjonale prosesser er viktig for å få fram perspektiv og særskilte geografiske og ressursmessige utfordringer fra vår region. Oppfølging av Stortingsmelding 24 (2019-2020) om lindrende behandling vil fortsatt være prioritert framover.

Prioriterte utviklings- og implementeringsoppgaver i 2025

- *Håndbok i lindrende behandling*:
 - Utvikling av en konverteringskalkulator for opioider
 - Å få med aktuelle faglige kapasiteter på ulike enkelttema som forfattere regionalt og nasjonalt. Dette for å øke kvaliteten på håndboka og for at håndboka skal ha en enda sterkere forankring i fagmiljøet.
 - Undervisning og poster i aktuelle konferanser for å promotere håndboka.
- Utvikling av regional prosedyre for palliativ sedering.
- Videreutvikling av regional funksjon for Regionalt palliativt senter UNN-Tromsø.
- Vi ønsker å fortsette å utvikle undervisning og veiledning som digitale tilbud.
- Nettverksarbeidet skal fremdeles være prioritert fordi nettverkene er en viktig arena for å spre kompetanse og implementere nasjonale faglige råd og palliative verktøy.

- Det er stor interesse for å komme i gang med forhåndssamtaler og palliative planer både i kommuner og på sykehus i landsdelen. Vi skal derfor bidra i dette arbeidet med spesielt fokus på sykehusene.
- Gjøre en undersøkelse om bruk av smertepumper i Nord-Norge.
- Palliasjon ved andre diagnoser enn kreft f.eks; ALS, KOLS, hjerte /kar, barnepalliasjon og palliasjon til eldre
- Utviklingsprosjekt i UNN; Styrking av samisk språk og kultur
- Styrke forskning og systematisk utviklingsarbeid, bidra i andres prosjekt.

En detaljert årsrapport er tilgjengelig ved henvendelse til [Lindring i nord](#).

UNN-Tromsø mai 2025 (Kortversjon)

Sigve Andersen, leder